

TEKST //

 3 X R: **RIE THOMSEN, RANDI SKOVHUS** OG **RIITA BUHL**

Rie Thomsen: Forskningsenheden i vejledning, DPU, Aarhus Universitet. Ph.d. i karrierevejledning.

Randi Boelskifte Skovhus: Center for Livslang Læring og Program for karrierevejledning, VIA. Ph.d. i karrierevejledning.

Rita Buhl: Lektor på VIA, underviser på Diplomuuddannelsen i uddannelses-, erhvervs- og karrierevejledning.

Livsmestring for de ældste elever i folkeskolen

God inspiration og mange øvelser at hente i norsk bog om arbejdet med karrierelæring og livsmestring

Anmeldelse af:
Utdanningsvalg
– karrierelæring og livsmestring
Reinhardt Jåstad Røyset og
Kjell Helge Kleppestø
Fagbokforlaget, 2017

Hvis vejledere, lærere, andre fagpersoner og forældre ønsker at bidrage til, at unge får et bredere kendskab til uddannelsernes og arbejdets verden, oplever flere uddannelser som reelle muligheder for sig selv, forstår og reflekterer over sig selv på nye måder og får grundlag for at handle er et fokus på karrierelæring vigtigt.

Men hvordan kan der skabes processer for og sammen med børn og unge, som understøtter karrierelæring? Hvilke aktiviteter kan fagpersoner konkret arbejde med? Det giver bogen 'Utdanningsvalg – karrierelæring og livsmestring' nogle bud på. Titlen refererer til det norske fag Utdanningsvalg, som korresponderer med emnet Ud-

dannelse og job, som den danske folkeskole skal undervise i.

Forfatterens ambition er at bidrage til, at eleverne får mulighed for at reflektere, udvikle valgkompetence og finde ud af sig selv og deres muligheder i forhold til fremtidige valg af uddannelse, erhverv og job. De fremhæver, at Utdanningsvalg/Uddannelse og job ikke skal handle om at sætte kryds ved den ønskede ungdomsuddannelse, men om karrierelæring og læringsaktiviteter.

// Før var det vejledernes opgave at skaffe elever til de enkelte uddannelsesinstitutioner, og det var et stort dilemma.

Bogen er en inspirations- og brugsbog til arbejdet med karrierelæring i folkeskolens ældste klasser og ind i ungdomsuddannelserne og bygger på forfatterens righoldige praksiserfaringer med at udvikle faget Utdanningsvalg.

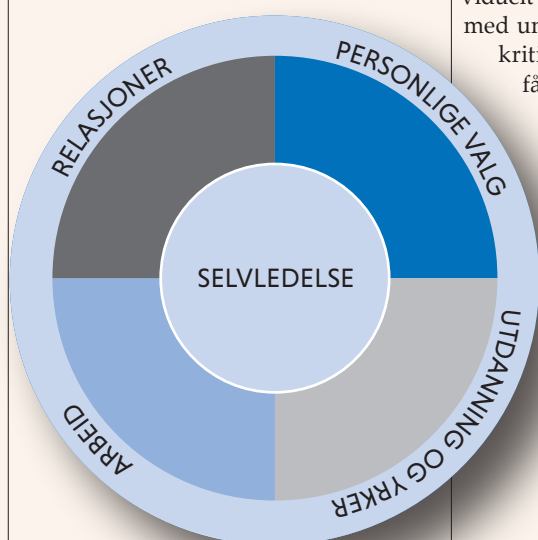
Mange øvelser

Bogen beskriver en omfattende række aktivitetsforslag. Hver aktivitet præsenteres ved en oversigt med en beskrivelse af øvelsen, tidsramme, antal deltagere, ressourcer i form af materialer og læringsmål. I tilknytning til mange af øvelserne præsenteres læseren endvidere for forskellige perspektiver, der kan inspirere i arbejdet med aktiviteten sammen med de unge.

Strukturen i bogen følger temaerne i den norske læreplan for Utdanningsvalg: personlige valg, uddannelse og erhverv, arbejde, og relationer i vejledningen. I sidstnævnte kapitel fremhæves den vigtige pointe, at arbejde med karrierelæring i skolen fordrer gode relationer eleverne imellem - at de 'vil hverandre vel' - og mellem fagpersoner og elever.

Gode relationer er grundlag for, at eleverne får mod til at dele tanker, erfaringer og spørgsmål om de valg de står overfor og fortælle, hvordan de ser på fremtiden.

I centrum for de fire temaer sætter forfatterne Selvledelse, og beskriver hvordan fagpersonen sammen med eleverne kan arbejde med selvfølelse, mestringsforventninger, selvsnak, optimisme, kropsbillede og resiliens.

Tro på de unge

Bogen rundes af med kapitler om bogens teoretiske inspiration, narrativ vejledning og et kapitel med titlen 'Ungdomscoach – vennevejledning'. I sidstnævnte beskriver forfatterne, hvordan fagpersoner kan facilitere, at unge kan have mere kvalificerede samtaler med hinanden, når de f.eks. står overfor vanskelige valg om uddannelse og job, at unge i fællesskab kan blive bedre til at stille hinanden gode spørgsmål og lytte til hinanden.

Vi synes, det er skønt at læse om aktivitetsforslag, der er funderet i en stærk tiltro til de unge, deres ressourcer og de potentialer, der er i deres fællesskaber, og som betragter vejlederen eller læreren som en relevant facilitator og sparingspartner i den sammenhæng.

Selvom vi finder tiltroen til unge og et fokus på deres ressourcer livgivende, vil vi nævne, at denne tilgang kan skygge for en opmærksomhed på, at strukturer og betingelser også spiller en rolle og har betydning for unges

muligheder. Hvis dette ikke indgår som en dimension i arbejdet med karrierelæring, kan der være en risiko for, at unge nu og på sigt kommer til at opleve problemer, som er knyttet til strukturelle betingelser, som primært et individuelt ansvar. Hvordan der sammen med unge kan arbejdes med et sådant kritisk perspektiv og hvordan de får grundlag for at handle i forhold hertil, er der ikke et særligt fokus på i beskrivelserne af bogens øvelser - selvom vi ikke tror, at forfatterne er uenige med os i, at det er et vigtigt aspekt at indtænke i arbejdet. Vi vil opfordre til, at lærere og vejledere

udvikler måder at arbejde på, der understøtter sådanne kritiske perspektiver – og ikke mindst at erfaringerne deles og diskuteres med andre fagpersoner.

Bogens righoldige aktivitetsforslag vil kunne inspirere mange i vejledningsfeltet. Bl.a. lærere der står overfor at skulle give sig i kast med eller videreudvikle deres undervisning i uddannelse og job, og vejledere der har ansvar for at samarbejde med skolen om dette emne. Vi vil med forfatterne fremhæve, at det er vigtigt at se temaerne og øvelserne som forbundne og have skabelse af sammenhæng og progression i arbejdet for øje – i forhold til de enkelte unge og gruppen som helhed.

KØBENHAVNS UNIVERSITET
DET SUNDHEDSVIDENSKABELIGE FAKULTET

DYK NED I SUNDHED OG INFORMATIK

Med en uddannelse i sundhed og informatik bliver du brobygger mellem sundhedsprofessionelle, it-udviklere og borgere. Læs mere på:

studier.ku.dk/bachelor/sundhed-og-informatik